ÖLDUSELSSKÓLI

Námsáætlun / bekkjarnámskrá 2026 – 2027

Samfélagsfræði, 9. bekkur

Kennari

Ólafur Eiríkur Þórðarson
olafur.eirikur.thordarson@reykjavik.is

Lýsing

Kennslustundir eru 2x60 mín á viku.
Þessi námskrá er grundvölluð á aðalnámskrá grunnskóla almennum hluta 2011 og greinasviðum hennar 2013. Aðalnámskráin byggir á lögum um grunnskóla (nr. 91/2008).

Markmið / inntak

Inngangur

Samfélagsgreinar samanstanda af sögu, landafræði, þjóðfélagsfræði og trúarbragðafræði.

Í samfélagsfræði er lögð áhersla á að efla skilning nemenda á umhverfi, menningu, auðlindum og sögu. Samhliða því eru nemendur þjálfaðir í að móta sér lýðræðislegan og gagnrýninn hugsunarhátt. Eitt af markmiðum samfélagsgreina er að nemendur geti aflað sér upplýsinga um lífskjör og stöðu ólíkra hópa út frá meðal annars myndrænum upplýsingum. Nemendur þjálfast í stafrænu læsi með því að leita upplýsinga og öðlist hæfni í að greina og miðla þeim upplýsingum sem þeir afla sér. Sjálfbærni er samspil umhverfis, samfélags og efnahagslegrar þátta og er mikilvægt að nemendur átti sig á samábyrgð samfélagsins í heild sinni. Í samfélagsgreinum eru lýðræði, jafnrétti og mannréttindi stór þáttur og mikilvægt að nemendur beri virðingu fyrir ólíkum skoðunum og gildum.

Hæfniviðmið fyrir samfélagsgreinar eru sett fram í sex flokkum, þ.e. vinnulag samfélagsgreina sem á að vera gegnumgangandi í öllu námi og kennslu í námsgreininni, sjálfsmynd, siðferði og trú, borgaravitund, saga og jörðin okkar. Þó hæfniviðmiðin séu flokkuð á þennan hátt er mikilvægt að líta á þau sem samfellda heild. Þegar sjónum er beint sérstaklega að einu hæfniviðmiði þarf að hafa í huga að nám er samfellt ferli og skapandi athöfn fremur en söfnun afmarkaðrar þekkingar og þjálfun í tiltekinni leikni

Unnið er með valin hæfniviðmið úr þessum flokkum í 9. bekk en áhersla lögð á hæfniviðmið úr flokkunum **Vinnulag samfélagsgreina** og **Saga**

Í hverjum árgangi tekur námið mið af hæfni sem ætlast er til að sé náð í lok 10. bekkjar.

Námsefni

Synnøve Veinan Hellerud, Ketil Knutsen og Sigrid Moen. 2011. *Styrjaldir og kreppa Saga 20.aldar I*. Námsgagnastofnun, Kópavogur.

Synnøve Veinan Hellerud og Sigrid Moen. 2014. Lýðræði og tækni: Saga 19. aldar. Námsgagnastofnun, Kópavogur.

Ítarefni:

Vefir og ljósritað efni.

Kennsluaðferðir

Kennsla fer fram í formi umræðna, verkefnavinnu, einstaklings- og hópverkefna.

Fjallað verður um sögu 19. aldar með dálitlum aðdraganda og sögulokum fram á 20. öld. Sagt er frá stjórnarbyltingum Bandaríkjamanna og Frakka.

Nemendur læra um iðnbyltingu, fólksfjölgun, þéttbýlismyndun, verkalýðsbaráttu, þjóðernis-hyggju og þjóðríkjamyndun. Rakið er hvernig Íslendingar tóku þátt í þessari þróun, fram til stofnunar lýðveldis árið 1944. Jafnframt fá nemendur kynningu á helstu sögulegu atburðum sem áttu sér stað úti í heimi á fyrri hluta 20. aldar.

Nemendur kynnast fyrsta nútímastríðinu, stéttabaráttu, heimskreppunni, aðdraganda Heimsstyrjaldarinnar síðari og áhrifum hennar á land og þjóð. Hernámið og stríðsárin á Íslandi. Árin eftir stríð og áhrif á nærsamfélagið sem og samskipti stórveldanna.

Námsmat

Nám nemenda er metið samkvæmt þeim hæfniviðmiðum sem unnið er með í hverjum árgangi.

Matsþættir í samfélagsgreinum taka mið af aðalnámskrá grunnskóla og leitast er við að fá sem gleggstar upplýsingar um hæfni nemenda í greininni.

Námsmat er fjölbreytt og nemendur þreyta próf og verkefni tengd hæfniviðmiðum sem falla að beinni þekkingu og hæfni til að nýta þá þekkingu sem þeir búa yfir. Verkefni eru ýmist einstaklings- para- eða hópverkefni.

Námsmati er ætlað að vera leiðbeinandi fyrir nemendur til að ná settu marki.

Hæfniviðmið úr aðalnámskrá

Námsþáttur: Vinnulag samfélagsgreina

- *Við lok 10. bekkjar getur nemandi:*
- *útskýrt, rökrætt og beitt mikilvægum hugtökum samfélagsgreina*
- *aflað sér upplýsinga um samfélagsleg og alþjóðleg málefni úr heimildum á fjölbreyttu formi, túlkað og hagnýtt,*
- *vegið og metið upplýsingar og skoðanir úr heimildum á margvíslegu formi, myndað sér eigin skoðanir og tekið upplýsta afstöðu til málefna*
- *spurt fjölbreyttra spurninga og tekið þátt í gagnrýninni umræðu um samfélagsleg og siðferðileg málefni frá mismunandi sjónarhornum,*
- *sett sig í spor fólks með ólíkan bakgrunn og viðhorf á ýmsum stöðum og tímum*
- *miðlað þekkingu, leikni og skoðunum á samfélagslegum og hnattrænum málefnum á fjölbreyttan og skapandi hátt*
- *tekið ábyrgan þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðu.*

Námsþáttur: Saga

- ***Við lok 10. bekkjar getur nemandi:***
- *gert sér grein fyrir hlutverki heimilda, sjónarhorna og gildismats í sögu og sameiginlegum minningum*
- *útskýrt og borið saman hlutverk, fjölbreytileika og þróun fjölskyldunnar á mismunandi tímum og menningarsvæðum,*
- *sýnt fram á skilning á íslensku samfélagi og útskýrt samhengi umhverfis, sögu, menningar, trúar, atvinnulífs og byggðaþróunar*
- *útskýrt einkenni og stöðu Íslands í heiminum í ljósi legu landsins, sögu og menningu þjóðar,*
- *sett í samhengi, sýnt fram á þekkingu og gagnrýna sýn á atburðum, tímabilum, tildrögum og gangi mannkynssögunnar,*
- *útskýrt og metið hvernig sagan hefur mótast af ýmsum þáttum, svo sem umhverfi, hugmyndafræði, þ.m.t. trúarbrögðum viljaverkum og tilviljunum,*
- *sýnt fram á skilning á sögulegu og hugmyndafræðilegu samhengi atburða sem eiga sér stað í samtímanum á heimsvísu.*
